

Wiza na Marysin

Kategorie: Zjawiska

Określenie znane przede wszystkim z popularnej piosenki Jankiela Herszkowicza „Es gejt Jeke mit e teke”, o krążącym z teczką po getcie Żydzie z Zachodu (vide [Jeke](#)):

„Idzie Jeke z teczką
Szuka masła, margaryny
Nic z tego, nigdzie nie kupi
Bierze więc wizę na Marysin” [1](#).

Tekst tej piosenki przytacza w dzienniku Irena Hauser, choć nieco w innej formie, niż podawany przez Gilę Flam.

„Idzie Jäcke z teczką.
Kupuje sobie masło, margarynę.
Nie może w żadnym wypadku kupić chleba.
Kupuje sobie cukierek, wizę na Marysin” [2](#)

Marysin, na którym znajdował się cmentarz, stał się natomiast słowem-kluczem oznaczającym koniec życia.

Określenie „wizy na Marysin” zadomowiły się w języku getta, pojawiając się na przykład w krążącym w ręcznych odpisach wierszu satyrycznym „Ojciec zażydzonych”:

„Konsul Russ dawał na tamten świat wizy” [3](#)

[Beniamin Russ](#) (vide) był kierownikiem Wydziału Pogrzebowego w getcie.

Ewa Wiatr

Przypisy

1. G. Flam, Singing for Survival. Songs of the Lodz Ghetto 1940-1945, Chicago 1992, s. 92

2. I. Hauser, Dziennik z getta łódzkiego/Das Tagebuch aus dem Lodzer Ghetto, red. E. Wiatr i K. Radziszewska, tłum. K. Radziszewska, Łódź 2019, s. 50.
3. Oblicza getta. Antologia tekstów z łódzkiego getta, red. K. Radziszewska, E. Wiatr, Łódź 2018, s. 372.

Źródła

I. Hauser, Dziennik z getta łódzkiego/Das Tagebuch aus dem Lodzer Ghetto, red. E. Wiatr i K. Radziszewska, tłum. K. Radziszewska, Łódź 2019, s. 50; Oblicza getta. Antologia tekstów z łódzkiego getta, red. K. Radziszewska, E. Wiatr, Łódź 2018, s. 372.

G. Flam, Singing for Survival. Songs of the Lodz Ghetto 1940-1945, Chicago 1992, s. 92.

Referencje

<https://holocaustmusic.ort.org/places/ghettos/lodz/hershkovitchyankle/es-geyt-a-yeke/>

Tagi

życie codzienne

Data aktualizacji: 03-03-2026

Data dodania: 02-12-2025